

TJEN FOLKET

★ medlemsblad for AKP(m-l) ★

Nr. 6 – JUNI 1975

RØD VALGALLIANSE SAMLING MOT HØYREKREFTENE

KAMP MOT BEGGE SUPERMAKTENE:
USA OG SOVJET – SOLIDARITET MED
VERDENS KJEMPENDE FOLK!
FULL STØTTE TIL ARBEIDERKLASSENS KAMP

FOR KVINNENES KAMP MOT
MONOPOLKAPITALEN!

UNGDOM: KJEMP FOR RETT TIL ARBEID
OG BEDRE FRITIDSTILBUD!

ØK BEVILGNINGENE TIL HELSE-
OG SOSIALSEKTOREN!

INNHold

LEIAR: RV er hovedoppgava	s. 3
Nedkjemp pengesløsning i valkampen	s. 4
Fram for breie lokale valkampgrupper	s. 5
Knus det nye nazipartiet med alle midler	s. 6
Kamerater utmeldt av partiet	s. 10
Begrunnelse for eksklusjon av Carl Henrik St	s. 13
SV representerer monopolkapitalens interesser	s. 16
KAG/SV-fraksjon utelukka fra Palkom	s. 16
Agitasjon og propaganda med kulturens våpen	s. 17
Når partimedlemmer drar til Albania	s. 20
Hvor går motsigelsene i karakterdebatten	s. 21
Om homoseksualitet og seksualliberalisme	s. 24
Jeg er homoseksuell og er glad for det	s. 25
»Hurra – jeg er glad«-lina duger ikkje!	s. 27
Kommentar til fråsegna	s. 30

Leder:

RV ER HOVEDOPPGÅVA

Vi er eit kommunistisk parti, og det stiller krav til oss om omfattande arbeid på mange felt i klassekampen. Likevel er det slik at ei oppgave er overordna andre oppgåver, er hovedoppgåva. Samstundes vil vi ha andre store oppgåver som stiller krav til heile partiet og dei einskilde avdelingane, som Hammerverksaka, anti-imperialistisk arbeid.

RV har hatt landskonferanse. Her vart målet for valkampen drege opp i fem punkt som er referert i Klassekampen for veke 24.

1. Vi skal styrke og bygge ut den revolusjonære rørsla.

- vi skal styrke den *politiske einskapen*, gjennom personleg mobilisering av progressive, gjennom diskusjon og *skolering* i RV, gjennom felles *praksis* i å føre ut RV sin politikk

- vi skal både styrke einskapen med dei uorganiserte og innafør ml-rørsla, mellom dei tre organisasjonane. RV er eit høve/ein *organisasjon* der medlemmar frå partiet, RU og NKS saman driv fram ei felles oppgave.

- vi må stille oss konkrete og dristige mål for kor mange medlemmar vi skal rekruttere til RV og kor mange vi skal rekruttere til partiet. Skal vi si 1 RV-medl. pr. organiserte kommunist? – i tillegg til RU/NKS.

2. Vi skal nå ut i masseomfang med ein revolusjonær politikk.

- vi skal nytte høvet når interessen er stor til å presentere ein revolusjonær arbeidarpolitikk, for kampen mot

krisa, for internasjonal solidaritet – vinne støtte for kamplina.

- utan å gå ut i masseomfang vil vi ikkje nå alle progressive og anti-imperialistar og kunne trekke dei til oss. Ein revolusjonær politikk som berre er kjend blant RV sine medlemmar vil ikkje gjera mykje nytte for seg.

3. Vi skal stå fram med eit alternativ til den borgarlege politikken

- valkampen er ikkje berre eit høve til å få fram den allmenne politikken vår. Valet er ein gigantisk propagandaoffensiv for det «norske demokratiet» – *alle* andre parti tek del i denne offensiven.

- opp mot sirkuset skal vi stille tilliten til vår eigen styrke, arbeidsfolks eiga organisering. Dette er kjernepunktet for å få folk til å støtte oss og ikkje velge det «nest beste» (stemme SV).

4. Vi skal bruke valkampen til å støtte klassekampen på andre områder.

- tilliten til borgarpartia og «politiskarane» er eit viktig hinder for framgangen i klassekampen på alle områder (eks. «abortsaka må vente til neste Stortingsval»). Om vi let dei parlamentariske illusjonane styrka seg hos folk gjennom valkampen, vil dette slå attende på kamplina i dei viktige klassekampane som kjem framover.

- gjennom RV skal vi drive støttearbeid til Hammerverkarbeidarane og andre kampar som vil kome – vi skal vise solidaritet med folket i Tsjekko-

- slovakia og slåss for fiskerigrensa – mot supermaktene.
5. Vi vil ha einskilde kommune- og bystyrerepresentantar.
- vi vil bruke slike plassar som ein talarstol for arbeidsfolk sine krav
 - vi vil avsløre korrupsjon og byråkrati, hestehandel og karrierisme

- vi vil vise at kommunestyra korkje kan løyse folk sine problem i dag eller kan føre oss eit einaste steg nærare til sosialismen
- vi vil avsløre kommune- og bystyra som klasseorgan for monopolkapitalens diktatur.

SK sitt Valutval

NEDKJEMP PENGESLØSING I VALKAMPEN!

Innsamlinga til valkampen er bra i gang. Målet er høgt, men vi skal nå det. Vi revolusjonære har gong på gong vist at vi kan samle inn mange pengar.

Men når klassekampen skjerpar seg aukar krava til det økonomiske arbeidet. Samstundes med RV-innsamlinga driv vi pengeinnsamling til dei streikande Hamnerverkarbeidarane, til Vålerkvinnene, til oppbygginga i Vietnam og Kambodsja. Og dei økonomiske oppgåvene vil ikkje bli mindre i tida etter valet.

Vi må slå hardt ned på all pengesløsing – liberalisme på utgiftssida er forakt for det slitet som ligg bak innsamlingane – det er ein revisjonistisk stil i økonomiarbeidet. Parola må vera streng prioritering og *sparsemd.* Dersom alle fylka som har levert valbudsjett skulle få ønska sine oppfylt, ville valkamputgiftene nærma seg 1/2 million!

Kva kan vi spare inn på? Propagandaen er ein stor post for oss – vi må nøye vurdere om vi treng den og den løpesetelen eller om vi kan nå dei folka vi vil på anna vis. Vi må stensilere i staden for å trykke. Vi må slutte å innkalle møta våre over 2. sida i Dagbladet. Vi må organisere dugnad i staden for å ansette folk.

Korleis kan vi gjennomføre ei sparekampanje? Vi må ha budsjett og økonomiansvarleg på alle nivå i RV. Budsjetta må vera laga ut frå ein *politisk* plan for valkampen, og vi må ikkje gjera politiske vedtak utan å ta økonomien med i vurderinga.

Men fyrst og fremst er ei slik »sparekampanje» ein politisk kamp, ein kamp mellom to linjer. Målet er å halde utgiftene under 300 000.

SK sitt Valutval

FRAM FOR BREIE LOKALE VALGKAMPGRUPPER

Til nå er det etablert lokale valgkampgrupper på en lang rekke steder og arbeidsplasser. Mange av disse fungerer godt, mye uavhengige folk er aktivt trukket med, og valgkampgruppa jobber sjølstendig for å utbre RV-politikken og for å få folk til å stemme på RV.

Imidlertid er det en del steder, spesielt der det skal boikottes, hvor gruppene stort sett består av AKP-medlemmer pluss de nærmeste sympatisørene. En kan si at direktivet om å opprette lokale valgkampgrupper bare er gjennomført formelt. Hensikten med gruppene er å aktivisere så mange som mulig i arbeidet med å utbre og overbevise folk om RVs politikk hva enten målet er å få folk til å stemme eller å få folk til å boikotte. En liten og snever valgkampgruppe vil naturligvis ikke kunne oppnå så bra resultater i valgkampen. Derfor er en slik gjennomføring av direktivet i virkeligheten å undergrave det.

Erfaringene fra 1. mai-arbeidet viste at vi absolutt var istand til å trekke til oss og aktivisere mange folk, også de stedene en nå ikke greier å få til breie valgkampgrupper. Hva er så forskjellen? Er det lettere å få folk til å arbeide for å arrangere et tog enn å få dem til å delta i valgkamp, eller er det lettere å få folk til å gå i tog enn å få folk til å stemme? Neppe. Forskjellen må ligge i den politiske plattformen for FFF og RV, eller rettere sagt synet på forskjellene mellom disse to platformene. RV står på prole-

tariatets diktatur og nødvendigheten av væpna revolusjon.

Mange kamerater har tenkt og tenker: Inn med politikken og ut med folka. De mener at jo mer av den riktige politikken som tas med, jo mindre sjanser er det for å få med folk. Dette står jo klart i motstrid til den kommunistiske teori om at en riktig politikk er forutsetninga for å få med folk og vinne framgang. Erfaringene fra de plassene som har levende valgkampgrupper, og de daglige henvendelsene til partikontoret fra uavhengige som vil være med å drive valgkamp beviser riktigheten av dette.

Ideen om at oppslutning har et omvendt proporsjonalt forhold til »graden av» politikk, avspeiler en opportunistisk tankegang. Hva er det som er til hinder for at folk som jobba aktivt innafor FFF, i skarp kamp mot SV/DNA, skulle kunne mobiliseres for RV og proletariatets diktatur? Jeg trur det viktigste hinderet er disse feilaktige ideene hos en del kamerater. Dette er alvorlige feil så lenge skikkelige valgkampgrupper er krumtappen i valgkampen. Dessuten er det av stor betydning for partiet at et stort antall uavhengige blir trukket nærmere til oss i skolerende aktivitet.

Derfor kamerater, kvitt dere med gammelt og ubrukelig tankegods!

Kjemp for å få folk med i valgkampgrupper!

Finn, medlem i OU

KNUS DET NYE NAZIPARTIET MED ALLE MIDLER

Dimitrov sier at fascismen ved makta er: Det åpne og terroristiske diktaturet til finanskapitalens mest reaksjonære, mest sjåvinistiske og mest imperialistiske elementer. Han sier også: Den er en terroristisk overfallsorganisasjon, retta mot arbeiderklassen og den revolusjonære delen av bøndene og av de intellektuelle.

Kampen for bygginga av en brei anti fascistisk folkefront var den viktigste oppgaven Dimitrov pekte på i kampen mot fascismen.

En hard og uforsonlig kamp mot nazistene, mot at de skal få opptre på TV og i Radio, mot at de skal få slippe til med synspunktene sine i pressa, mot at de får være med i fagforeninger, kamp for å utelukke dem fra arbeidsplasser der vi er,

alt dette er døds viktig og helt avgjørende i vår kamp til forsvar for de borgerlig demokratiske rettighetene. Disse folka er monopolborgerskapets leietropper og de er blant annet ute for å teste hvor langt de kan gå med terror'n og rasehygiene si før de blir stoppa.

Det finnes ingen andre enn kommunista sammen med arbeiderklassen og folk i småborgerskapet og anti-fascister blant ungdommen som kan og vil stoppe disse folka. Alle borgerlige aviser fra Morrabla' til Dagbla' tar forsiktig og høvelig avstand fra fascistene, samtidig skriker de over seg av redsel for demokratiet når de blir kasta ut fra sporveien eller vi sloss mot at de får servere svineriet sitt gjennom fjernsynet.

Grunnen til at borgerne ikke vil ha et oppgjør med nazistene, er at de trenger dem, og at en skikkelig opprensning ville ramme mange ledende folk i deres rekker. Samtidig kjører de åpent eller fordekt på at hvis »demokratiet ikke kan tolerere nazistene så kan det heller ikke tolerere kommunistene».

Dette avskyelige forsøket på å slå oss sammen med svarte nazister av Blücher-typen er det livsviktig for oss å slå hardt tilbake.

Det finnes ideer på at NRK aksjonen var gær'n. Noen kamerater synes vi må slippe til disse folka sånn at de får avslørt

**Hitlers
læregutter:
Monopol-
kapitalens
reservetropper**

seg for folk. Disse kameratene har etter min mening et katastrofalt feilaktig syn på hva ny-nazistene er, klassekarakteren deres.

Ny-nazistene har terror og vold som politisk linje. De er fortsettelsen av Hitlers norske parti, NS, med mange av de samme medlemmene som den gang var med i NS. Opprettelsen av et slikt parti i Norge betyr forberedelsen til et fascistisk diktatur.

Landssvikeroppgjøret etter krigen endte med at NS blei forbudt som politisk parti, etter hardt press fra de massene som sjøl hadde kjent nazismens herjinger på kroppen. Denna seieren blei vinni etter mange års blodig kamp. Fascismen er ikke noen vanlig politisk ideretning. Det er en forbrytelse å la disse folka få spre sine synspunkter, som de kjører fram under dekke av forsvar mot kommunistene. Linja deres er vold, terror og undertrykking, retta mot arbeiderklassen og hele det arbeidende folket.

Etter hard og langvarig kamp fra massene måtte det borgerlige rettsapparatet forby NS, det nye Nazipartiets forbilde, og der mange av medlemmene i det nye partiet stammer fra. Vår sjølsagte oppgave er å reise massene til kamp for at det samme skal skje med det nye Nazipartiet.

Dimitrov sier: Kapitalismens langt framskredne forråtnelse trenger inn i marginen av deres ideologi og kultur, og de brede

folkemassenes fortvilte stilling gjør visse lag mottakelige for smitte fra det ideologiske avfallet av denne forråtnelsen. Følgelig skal vi ta kampen mot dem dødsens alvorlig alt fra starten av, og slåss mot dem overalt hvor de stikker hodet fram.

Ytterfløyteorien er det mest aktive redskapet som borgerskapet benytter seg av i disse dager. Og det er den samme teorien som de alltid har benytta seg av i liknende situasjoner.

»Nazismen er et produkt av kommunismen. Vold avler vold. Små bander mot små bander.» Ved hjelp av denne bannfalske teorien forsøker de å dekke over det faktum at disse folka representerer deres egne klasseinteresser, bare at de nytter en annen forkledning. Folka rekrutteres også ofte direkte fra deres egne rekker. Ungnazistene er sønner og døtre av gamle nazister. Mange av disse var og er vel ansette borgere i dag. Unge Høyre er viktigste beitemarker for ung-nazistene. Framvoksteren av disse kreftene er nært knyttet sammen med kapitalens elendighet og med krisa. Det er det råtne kapitalistiske systemets manglende muligheter til å løse folks problemer, som gjør at kapitalistene hele tida trenger disse folka som reservetropper når krisa skjerper seg.

Det at disse folka fungerer som reservetropper går ikke bare på en framtidig situasjon. I Fjernsynsprogrammet fikk

borgera lov til å sitte og avgrense seg fra disse »ekstremistene», og framheve sitt eget »sunne demokrati».

Under dekke av dette forbereder de en politikk som er i sitt innhold lik nazistenes, men de vil i første omgang nytte en noe annen maske. Et viktig tiltak som de forbereder i ly av ekstremistteorien er et framtidig forbud av oss. Handels og Sjøfartstidende uttrykte på en meget korrekt måte monopolborgerskapets syn på forholdet mellom nazister og kommunister:

Nazistene er som en flis i finger'n mens kommunistene er som kreft i maveregionen.

For å oppsummere. Den viktigste måten å slå tilbake Ytterfløyteorien på er å påvise at nazistene er monopolborgerskapet under ei anna maske, og at de har en spesiell funksjon i krisetider med bl.a. skjerpa klassekamp. Det andre viktige momentet er å slåss for at folk skal skjønne klasseinnholdet i kommunistenes politikk. Vise hvem som står framst i kampen for arbeiderklassens økonomiske og politiske interesser. Vise hvem som sto framst i kampen mot fascismen i Spania, mot Hitler, i Chile og hvem som gjør det i dagens Norge.

Samtidig må vi slå igjennom på at nazismen retter seg mot hele arbeiderklassen og det arbeidende folket. Forsvar mot kommunismen er bare noe de skjuler

seg bak. Noe som til og med glapp ut av Oftedal på TV skjermen. Når vi påviser klasseinnholdet i Nazismen, fascismen skal vi ikke falle i ei venstre-sekterisk felle som går på å viske ut skille mellom borgerlig demokrati og fascisme.

En annen feilaktig ide som kan få katastrofale konsekvenser er at noen ikke tør kjøre kravet om forbud mot Nazistene offensivt ut, av frykt for at borgera da vil benytte anledningen og få oss forbudt i samme slengen. Vi har ingen erfaringer som sier at kommunistene har vinni fram ved å ligge lavt og holde kjeft. Det er tvert imot sånn at det er støtten vi samler bak politikken vår som avgjør hvilke provokasjoner klassefienden tør iverksette i forhold til kommunistene.

Videre er ikke spørsmålet om å forby, bekjempe nazistene et spørsmål bare for kommunistene. De er en direkte trusel mot hele arbeiderklassen og det arbeidende folket.

Det ikke å ta opp kampen mot nazistene er en grov undervurdering av fienden, og det er en grov undervurdering av den anti-fascistiske tradisjonen og kampviljen som finnes i arbeiderklassen. Han krigsveteranen som var intervjuet i KK sa noe sånt som at: Det var synd ikke demonstrantene kom seg helt inn i studio, sånn at de fikk tatt kverken på dem med en gang.

Enheten var enorm i Sporveien når det

gjaldt utelukkelse av disse folka. Bra vedtak har kommet fra andre klubber. Jeg trur det er et enormt potensiale av folk vi kan aktivisere i den anti-fascistiske kampen, hvis bare vi går i spissen og viser vei. I disse spørsmåla har kommunister en ærerik tradisjon å forsvare.

Til slutt trekker jeg fram noen oppgaver jeg synes det er viktig å gå igang med å løse.

- Styrke forsvaret av organisasjonen, vår eiendom og massene rundt oss. Det går på å skjerpe sikkerheten, vakt-holdet ved demonstrasjoner, møter osv. Vakthold ved våre kontorer osv.
- Styrke årvåkenheten. Registrere og rapportere alt vi veit om deres aktiviteter. Dette er viktig i kampen for å forsvare oss å vite hele tida mest mulig om styrken deres, hva de foretar seg osv.

Det er også et viktig ledd i kampen for på sikt å få dem forbudt.

- Reise kampen mot dem i fagforeninger, masseorganisasjoner osv. Vedta resolusjoner som retter seg mot legalisering av det nye nazistpartiet.

Som støtter sporveisaksjonen og gjerne også NRK aksjonen. Som på en skikkelig og grundig måte avviser anti-kommunismen. Dette er svært viktig med det kjøret som nå går i pressa. Avvise ethvert forsøk på å sammenligne og sidestille et nytt naziparti med noen andre organisasjoner. Som peker på at det retter seg mot hele arbeiderklassen og deres politiske og økonomiske kamp.

I Oslo vil det bli danna en anti-fascistisk komite med utgangspunkt i folk fra arbeidsplassene i byen. Fronten må bygges som en front av anti-fascister og virkelig progressive mennesker, ikke som en front på toppen med de revisjonistiske lederne. Bygginga av en egen front er viktig fordi det gir folk som er ærlige og innbitte anti-fascister en mulighet til å aktivisere seg, og det gir folk som ikke så lett skriver til KK mulighet til å bidra med opplysninger osv. De større byene bør etter min mening støtte denne komiteen ved sjøl å opprette sånne komiteer. Mindre steder bør skrive etter materiale, tegne seg som medlemmer osv. når dette kommer.

Ola

KAMERATER UTMELDT AV PARTIET

I partiavdelinga vår har en del kamerater meldt seg ut for ei tid sida. Bakgrunnen for utmeldingene har vært motsigelser på partiets og partiavdelingas politikk på fleire saker. De sentrale sakene har vært studier, den demokratiske sentralismen, ideologisk kamp/kritikk-sjølkritikk, Sovjetdiskusjonene, streikestøttearbeidet. De fleste av de utmeldte kameratene er industriarbeidere, eller tilhører industriarbeiderfamilier.

— Fra partiet ble det både sentralt og lokalt satsa på å få med industriarbeidere i partiet i tida etter EEC-kampen og særlig da proletariseringskampanja starta høsten -73.

Denne proletariseringskampanja var og er sjølsagt heilt riktig. Men iveren etter å få med industriarbeidere fikk i denne tida hos oss et visst overslag i retning ultra-proletarisme (for låge krav ved medlemsopptak av industriarbeidere, el. »proletarisere partiet for en hver pris»). Dette ga grunnlag for oppfatninger blant de utmeldte om at industriarbeidere er verdi-fulle i seg sjøl, at deres klassesetilhørighet er overordna politisk nivå. Enkelte av de utmeldte kameratene utnytta dette til å nedprioritere politisk skoloring og studier for industriarbeidskameratene, og de bygde seg opp ei linje i motsigelsen mellom »proletære» og »intellektuelle» kamerater i laget, som til slutt utgjorde ei utprega »født-rød-tenkning».

De sentrale borgerlige ideene som de utmeldte folka hadde og videre utvikla, var ideer av syndikalistisk type. De forsto i liten grad nødvendigheta av å mobilisere massene ved å høyne deres bevissthet gjennom systematisk politisk arbeid. I

stedet vakla de mellom to andre linjer for kamp. — Enten at massene spontant skulle gripe de riktige ideene. At de erfaringene de til daglig gjorde ut fra sin plass i produksjonen skulle gi den nødvendige politiske bevissthet. — Eller at kampen måtte føres aleine av en liten politisk bevisst elite fordi så mange av massene var tilbakeliggende.

Resultatet av slike ideer ble nødvendigvis ei dårlig masselinje i det praktiske arbeidet. Etterhvert som de ble meir konsolidert på slike ideer, avtok det eksterne propagandaarbeidet. Forskjellige aksjoner, forslag til vedtak i klubben, framstøt ved valg til tillitsverv, ble ikke forberedt ved propaganda og masse-mobilisering. Resultatet ble tilbakeslag: Dette førte ikke til ei korrigerings av feila, men istedet mistillit til massene, og samarbeid med de forskjellige opportunistar. Dette ble den viktigste kampformen. Disse feila kom klart fram og ble skjerpa gjennom to kampsaker heile partiet ble stilt overfor høsten 1974: streikestøttearbeidet og videreutvikling av linja vår overfor sosialimperialismen.

I den første saka viste de allment unfallenhet. Både fordi ei skikkelig løysing av oppgaven nødvendigvis måtte kreve grundig massemobilisering, og fordi det ville føre til harde konfrontasjoner med folk det ellers ble samarbeidet med. Et klart eksempel var forslaget de la fram i klubben om støtte til telefonsentralmontørene. Her foreslo de sjøl at det økonomiske støttearbeidet skulle utstå til en eventuelt fikk rede på om de streikende trengte penger. Dette var en grov undervurdering av massene. Det viste

seg at både NKP-erne og AP-erne i klubben vurderte stemningen på grunnplanet slik at de fant det nødvendig med øyeblikkelig økonomisk støtte.

I spørsmålet om Sovjet spilte det nok en stor rolle at folka hadde et lågt politisk nivå i sin forståelse av sosial-imperialismen. Men vi tror allikevel at de utmeldte kameratene reagerte mest ut fra frykt for at samarbeidet med revisjonistene på bedrifta skulle bryte sammen. De gikk imot analysa om at styreformen i Sovjet var fascistisk, og en del av dem nektet konsekvent å føre ut partiets linje på dette området.

Den syndikalistiske ideen om at politisk bevissthet var en automatisk følge av å arbeide i industrien, kom også til å prege motsigelsene innad i partiet. — Resten av avdelinga gikk inn for systematiske studier for å utvikle både medlemmene og avdelingas arbeid. De utmeldte folka vurderte studier som mindre viktig, ihvertfall for de som sto i produksjonen, og dermed utvikla seg politisk som en følge av dette.

Da det ble klart at det var store motsigelser i partiavdelinga, møtte styret sterk motstand da det innskjerpa stilen med stadig ideologisk kamp i partiet. De utmeldte hadde vanskelig for å forstå metoden med kadervurderinger, kritikk og sjølkritikk. De så klassestandpunktet i hovedsak som et resultat av klassetilhørighet. Derfor fant de det ikke så nødvendig med en stadig kamp mot gjerne ideer hos folk som sto i produksjonen. Når folka den siste tida stadig gikk mot den demokratiske sentralismen, var det et naturlig utslag av skjerpinga av motsigelsene. Men også dette ble forma av ei syndikalistisk grunnholdning. SKs autoritet ble dratt i tvil fordi det var mange intellektuelle der, likeså med DS og partiavdelingsstyret. De faglige kameratene var de eneste som kunne ha

innsikt i og legge opp de politiske linjene på arbeidsplassene.

De utmeldte folka har hevdet at de ikke er blitt behandla i overensstemmelse med den demokratiske sentralismen. Ut fra de klagemåla de har kommet med, meiner vi at det er nettopp det som har skjedd. At det er sjølve den demokratiske sentralismens prinsipp klagemåla retter seg imot. De meiner f.eks. at det var galt av landskonferansen å fatte vedtak i sosial-imperialismespørsmålet før alle i partiet, inkludert dem sjøl var enig. Vi meiner at nettopp ei slik behandling, ikke å trekke opp klare linjer, klart strir mot den demokratiske sentralismen. — Den stramme politiske stilen, som de utmeldte reagerte så sterkt mot, var etter vår meining heilt korrekt. De ble fullt ut imøtekommet i alle ønsker om å få legge fram sitt syn. Partiavdelinga strakk seg så langt som vedtektene ga rett til, for å unngå konfrontasjoner som kunne føre til at folka brøt med partiet. På tross av en rekke grove politiske feil fra folkas side, ble det ikke overhode gjort vedtektsmessige forføyninger overfor noen av dem. De gikk uten varsel ut av partiet. De gjorde det samtidig klart at de fremdeles støtta partiets politikk.

Avdelinga har i løpet av denne ideologiske kampen sjøl stått for en del alvorlige feil, og vi har hatt en del mangler som vi meiner det er viktig å oppsummere, og korrigere.

Hovedfeilen har vært en slapp holdning både i partidisiplinen og den ideologiske kampen innad i partiet. Vi meiner at vi venta for lenge før vi satte i gang systematiske diskusjoner for å løyse motsigelsene i avdelinga. På den måten ble ikke den slappe holdninga korrigert før den feilaktige linja til de utmeldte hadde fått alvorlig utslag. Mange alvorlige motsigelser ble oversett, og det ble i enkelte prinsipielle spørsmål gitt konsesjoner for

å unngå politisk kamp. En viktig del av grunnlaget for denne dårlige interne kampstilen, var at det også ellers i avdelinga var syndikalistiske ideer. Sjøl om disse ideene ikke var så alvorlige som hos enkelte av de utmeldte, fungerte de ei tid som skylapper for det som var i utvikling.

I perioden fram til fase 2 i partiets årsplan 74/75 har vi ikke vært nok skjerpa på å påse at det ble drevet systematiske studier. Vi har på dette viset tillatt de faglige kameratene å utvikle å utvikle ei linje som har gått på å nedprioritere studier av marxismen-leninismen.

Ved valg til partiavdelingsstyrer og andre ledende tillitsverv har vi hatt tendens til å undervurdere betydninga av en sterk politisk ledelse. Dette er en følge av at vi ikke klart nok har skjont alvoret i den politiske kampen i avdelinga. Dette var også ei nedvurdering av vår politiske teori. Det undergravde den demokratiske sentralismen og svekket partiledelsens evne til å bekjempe revisjonistiske ideer.

Vi undervurderte vanskene med overgangen fra en lang periode med EEC-arbeid, som innebar enhetsopplegg med bl.a. revisjonistene, til en økt kamp mot sosialimperialismen og de norske revisjonistene. Dette kom sjølsagt også til å skjerpe motsigelsen mellom kommunistske og revisjonistiske ideer hos oss sjøl.

Disse feila har vært alvorlige, men det er viktig å understreke at feila ikke har vært hovedsida i partiavdelingas arbeid. Partiavdelinga og de enkelte kameratene har utvikla seg, blitt styrka organisatorisk og politisk og har jobba oppofrende og lojalt i partiets arbeid på de enkelte områder.

Partiavdelinga har gjennom den ideologiske kampen korrigert feilaktige oppfatninger og høyna det politiske nivået på de sakene det har vært motsigelser på. Vi har høsta mange lærdommer som vil bidra

til at vi kan gjøre framgang i arbeidet med å bygge partiet og styrke ml-rørsla på plassen vår.

Vi vil særlig peke på nødvendigheten av å føre stadig ideologisk kamp innad. Å unnlata å føre kamp mot borgerlige linjer, betyr at en sjøl utvikler borgerlige linjer. Uten kampen om de indre linjene vil partiet degenerere til et opportunistisk parti. — Avdelinga har blitt skjerpa i praktiseringa av den demokratiske sentralismen. Vi har erfart at feilaktige linjer i politikken betyr feilaktige linjer i spørsmålet om organiseringa (dem. sentr.)

Avdelinga har avslørt syndikalistiske ideer og praksis hos de folka som nå har gått ut. Vi har satt i gang ei korrigerings- og konsolideringskampanje, som i første rekke går på studier av syndikalismen og det teoretiske grunnlaget for utviklinga av den. Videre vil vi grundig studere den demokratiske sentralismen (partivedtektene) og metoder for ledelse (Mao).

Denne oppsummeringa har forsøkt å gi ei systematisk framstilling av den feilaktige linja til de utgåtte kameratene. Kameratenes gode sider og bra arbeid på en del felt er ikke tatt med. Vi ber leserene ta hensyn til dette i den heilhetlige vurderinga.

Heilt sida bruddet har vår linje vært å ha et godt og kameratslig forhold til de utmeldte. Vi har fortsatt diskusjonen og drevet politisk arbeid sammen med dem (i Kvinnefronten og i fagforeninga). Gjennom dette har det kommet klart fram, at de er svært ulike. De har i hovedsak utvikla seg i to retninger: Noen støtter eller sympatiserer med partiets politikk, andre kritiserer hardt og går mot politisk og organisatorisk samarbeid med oss. I fagforeninga stemte en av de utmeldte for deltakelse i Faglig 1. Mai Front, men en annen stemte blankt. Alternativene var DNA-dominert Samorgtog eller Faglig 1. Mai Fronts tog. Sjøl om en del har retta

skarpe angrep mot partiet, så har ikke dette støtte hos de utmeldte. De som angriper partiet hardest, kritiserer oss fra »venstre». Praksisen til disse kameratene samsvarer ikke med teorien. En siste del av de utmeldte kameratene har foreløpig gått heilt i passivitet.

Som vi har vist foran har kameratene som har brutt med partiet, stått på ei linje som i flere spørsmål har ligget opptil den moderne revisjonismen. Både i forholdet til revisjonismens linjer i utenrikspolitiske

spørsmål, — og når det gjelder de hjemlige revisjonistenes politikk, i frontssammenheng, i faglig arbeid og i synet på partiets rolle.

Utviklinga framover vil vise om kameratene eller noen av dem holder fast ved og styrker den revisjonistiske linja — eller tar et oppgjør med den. De har fremdelse valget mellom »de to veiene»: den kommunistiske eller den borgerlige, revisjonistiske veien.

BEGRUNNELSE FOR EKSKLUSJON AV CARL HENRIK [REDACTED]

1. Høsten 1974 diskuterte AKP(m-l) lokalt kommunevalget 1975. Det var full enighet (St [REDACTED] var også enig) om at vi ikke skulle stille til valg i kommunen, at vi skulle agitere utad for boikott av de andre kommunelistene, og at vi skulle støtte en Rød Valgallianseliste ved fylkestingsvalget i Akershus.

På partimøtet rett før jul 1974 meldte St [REDACTED] ifra at han hadde fått tilbud om å stille på SVs kommunevalgliste. Dette var han interessert i sjøl og ville evt. gå ut av AKP(m-l). Etter det har styret diskutert denne saka med ham og prøvd å få han til å avslå »tilbudet». Han har også vært innkalt til et møte for å diskutere denne saka men møtte ikke opp, da han anså et møte i et kommunalt utvalg som viktigere.

2. På landsmøtet i SF i 1969 brøt St [REDACTED] med SF og kom med i Sosial-

istiske arbeids- og studiegrupper. Men ved kommunevalget i 1971 brøt han med ml-bevegelsen og stilte som »uavhengig» kandidat på SFs kommunevalgliste og ble valgt inn. Partiet vedtok å ekskludere ham våren 1971. I 1972-73 fikk han tilbud om å stille på Rød Valgallianses Akershusliste ved Stortingsvalget i 1973. Han aksepterte dette. Etter valget ble han opptatt som medlem av AKP(m-l).

St [REDACTED] har m.a.o. hele tida vaklet mellom ml-bevegelsen og SF. Hans standpunkt om å stille på lista til SV nå er bare en konsekvens av denne vaklinga.

3. For å vurdere St [REDACTED]s politiske praksis i forhold til en kommunistisk praksis vil vi som utgangspunkt klargjøre vår holdning til arbeidet i parlamentariske organer — spesielt kommunestyre.

Vi vil slå fast at kommunestyrene er lokale statsorganer som er opprettet med

sikte på å opprettholde borgerskapets diktatur. De verken er eller kan bli maktorganer for arbeiderklassen. De skal gi det arbeidende folket inntrykk av at det er demokrati i landet. Gjennom disse organene får folkevalgte representanter »anledning til» å være med å administrere for monopolkapitalen. Kommunevalg og kommunestyre skal gi arbeidsfolk illusjoner om at de kan bestemme bare de får flertallet i disse organene. Når arbeidsfolk velges inn i disse organene er hensikten å kjøpe dem opp — å få dem til å føle seg ansvarlig for å administrere kapitalismen. Dette fører til korrumperting av en del folk fra arbeiderklassen, til passivering av arbeidermassene og til splittelser i folket: forskjellige grupper innen folket blir satt opp mot hverandre for å slåss om kakestykkene som kapitalen overlater til arbeiderklassen.

I vår kommune, som i så mange andre, mangler det penger til å dekke folkets behov på en rekke områder. Kommunen har store økonomiske vansker og de folkevalgte representantene blir satt til å lage folkefiendtlige budsjetter for stat og monopolkapital. Når arbeidsfolk begynner å kjempe mot denne utplyndringa må kommunestyrerepresentanter velge mellom å støtte den folkelige kampen, eller gå mot den og forsvare kommunens arbeiderfiendtlige politikk. I denne situasjonen blir det særlig viktig for de som sitter med makta å få de som kjemper for arbeiderklassens interesser til å erstatte massekampen med kampen om taburettene.

Vår oppgave som kommunister er å avsløre de kommunale organene som ubrukkelige for arbeidsfolk, og mobilisere arbeidermassene til kamp for sine interesser. Så lenge det eksisterer parlamentariske illusjoner blant store deler av massene, vil det være riktig at vi også deltar i disse organene og fører kampen

også der. Men de kommunistene som blir valgt inn slike steder må være på vakt mot å bli gisler for kapitalen — de må aktivt fremme arbeidsfolks krav og ikke underlegge massekampen »ansvarlige kompromisser», og de må mobilisere folk til kamp for kravene sine og ikke gi dem noen illusjoner om at radikale kommunepolitikere kan løse problemene for folk.

4. Styrers arbeid i kommunestyret.

— I den tida Styrer har vært medlem av kommunestyret på Nesodden har han fremmet og støttet en del forslag som har representert vanlige folks interesser på Nesodden. Men utover dette har han ikke ført en politikk som har skilt ham vesentlig fra vanlig sosialdemokratisk politikk.

— Istedenfor å knytte arbeidet sitt til massenes kamp ved å fremme massenes krav og mobilisere folk til kamp, har han sett det som sin oppgave å få gjennom enkelte bra vedtak ved å drive korridorpolitikk og fungere som »pådriver» for de andre i kommunestyret.

— Han har ikke gått ut til befolkninga i kommunen og avslørt de kommunale organenes rolle og hvordan kommunen blir utplyndret av stat, fylke og monopolkapital. I stedet har han sett det som sin oppgave å administrere en kommune som er på randen av konkurs og »gjøre det best mulige ut av situasjonen.»

— For å skille arbeiderklassens representanter fra vanlige folk blir de plassert i en rekke komiteer og pålagt så mye arbeid at de får svært liten tid til massearbeid. Styrer har ikke evnet eller villet gjennomskue dette, og har gått inn i en rekke forskjellige kommunale utvalg. Han er nå formann i kommunens administrasjonsutvalg som bl.a. er kommunens arbeidsgiverutvalg overfor de kommunalt ansatte. I flere saker er det kommet til skarpe motsetninger mellom grupper av

kommunalt ansatte og St. [redacted] som har gått hardt ut mot de ansattes krav, også ved å støtte rasjonaliseringsframstøt mot de ansatte.

— En kommunistisk kommunestyre-representant må vise alternativet til dagens utbyttingssamfunn og »demokratiske» organer. Han må propagandere for sosialismen, for den revolusjonære vegen og for det kommunistiske partiet. St. [redacted] har vært svært uvillig til aktivt å stå fram som AKPer. Bl.a. har han vært uvillig til å selge KK bl.a. av redsel for at arbeidet i administrasjonsutvalget skulle bli vanskeliggjort.

— Vi vil konkludere med at S. [redacted] har ført en tradisjonell venstresosialdemokratisk praksis i kommunestyret. Han har fungert som et radikalt alibi for et råttent system.

— Han er sjøl enig i en del av kritikken mot arbeidet sitt i kommunestyret, men han hevder at han tross alt har forhindre en del råtne vedtak og har fått gjennom noen bra saker, og at han derfor bør fortsette å arbeide i kommunestyret. Han innser dermed ikke at han har vært med på å styrke folks parlamentariske illusjoner og at han ikke har vist at AKP står for noe annet enn den store hopen av borgerlige partier.

5. S. [redacted] argumenterer med at han bør fortsette å jobbe i kommunestyret og i de kommunale utvalgene fordi han mener han kan få utrettet noe der. Ettersom han har mulighet til å bli valgt inn på SVs liste og AKP ikke kommer til å stille — stiller han på SV-lista. Dette er et politisk valg

mellom to linjer — ikke et organisatorisk eller taktisk valg. S. [redacted] forkaster dermed den revolusjonære linja og velger den reformistisk sosialdemokratiske. Han ønsket på et visst tidspunkt å stå som uavhengig sosialist på SV-lista, og påsto at han ville spille en »meklende» rolle mellom SV og AKP(m-l)! Men etterhvert har han blitt tvunget til å ta stilling, og da mot den revolusjonære politikken. Han har valgt et parti som stadig mer nærmer seg høyresosialdemokratiet. I realiteten har han tatt dette valget for lenge siden — praksis i kommunestyret viser det — og bruddet med SF i 1973 var mer et taktisk organisatorisk brudd enn et politisk brudd.

6. AKP lokalt har ikke evnet å bekjempe S. [redacted]s feilaktige praksis. I enkelte tilfeller har de diskutert kommunestyresaker, men i stor grad har St. [redacted] fått anledning til å jobbe på egen hånd. Dette er en grov feil fra partiets side, og det er også kritikkverdig at partiet lokalt ikke har evnet å utforme linjer i den lokale massekampen i kommunen. Men dette unnskylder på ingen måte S. [redacted]s brudd med den revolusjonære linja. For partiet har diskusjonene om S. [redacted] vært nyttige og det vil bidra til at vi vil sette vesentlige større ressurser inn på de lokale kampoppgavene og den ideologiske kampen.

7. På bakgrunn av St. [redacted]s valg om å stille på SVs liste ved kommunevalget i 1975 vedtar partiorganet lokalt å ekskludere ham.

SV REPRESENTERER MONOPOL- KAPITALENS INTERESSER

Vi har fleire gonger i den seinare tida kalla SV eit borgarleg »arbeidarparti» i den eksterne pressa vår. Eg har tenkt litt på det og meiner det er heilt rett, ikkje nok med det, eg meiner det er dekning for overskrifta mi og.

SV er eit »arbeidarparti» berre i den mon at partiet vender seg til arbeidarklassen. Eksempla på at SV ikkje tener arbeidarklassen sine interesser er mange nok (streikestøtte t.d.). Vidare er SV ikkje eit arbeidarparti i tydinga at medlemsgrunnlaget til partiet ligg der – SV sine medlemmar er fyrst og fremst ulike intellektuelle og andre småborgarlege lag.

Men tyder det kanskje at SV representerer småborgarskapet sine klasseinteresser?

Nei. Kven er småbrukarane sine verste fiendar? Tener det deira interesser å gå saman med regjeringa i 1. mai-tog? Tener SV fiskarane sine interesser ved å legge ned AKN for å krype for AP og Sovjet?

Arbeidarklassen si historie syner at det alltid har vore to linjer, at opportunisten har vokse fram att på nytt og på nytt. Monopolborgarskapet har sjølv ein snever massebasis for sine interesser og treng å skape seg politiske agentar blant fleirtallet av folket. SV er monopolkapitalens »agent» innafor det ein kan kalle den »nye progressive rørsle» – kampviljuge arbeidadarar, kvinner, ungdom.

Toril

KAG/SV-FRAKSJON UTELUKKA FRA PALKOM

Den 29. april ble det spreidd en løpeseddel på Blindern under tittelen *»Palestinakomiteen misbrukes for å fremme særstandpunkter. Avvis denne truselen mot enheten i solidaritetsarbeidet!«*

Løpeseddelen var undertegna »Mindretallet i Palestinakomiteen i Oslo».

Landsstyret i Palkom reagerte skarpt og momentant: De som hadde stått bak løpeseddelen fikk en frist på 3 uker til å ta sjølkritikk, hvis ikke kunne de ikke fortsette som medlemmer av fronten. Sjølkritikk har ikke kommet, slik at samtlige fra opposisjonsfraksjonen med dette har satt seg utafor fronten. Lands-

styrets vedtak var enstemmig, og hele fronten har diskutert og avvist tanken om »tendensfrihet», dvs. at fronten skal føre ut flere motstridende syn samtidig. Denne løpeseddelen er ikke noe enkeltstående tilfelle, men en naturlig konsekvens av KAG/SV/KUL-fraksjonens tidligere praksis. Spesielt har de politiske motsigelsene gått på Fritt Palestina som et talerør for fronten, synet på Sovjets politikk, Palestinostan og forholdet til DNA/Sanorg-tog 1. mai.

Aktivistene i Palkom i Oslo avviste på allmøte kravet om »tendensfrihet», og opposisjonsfraksjonen var fullstendig klar

over at de brøt med fronten da de deretter gikk ut eksternt og angrep Palkom.

Kamerater. SVs partisjåvinisme og raske høyreutvikling i synet på Sovjet/DNA tilsier at slike angrep ikke kommer uventet. La oss vise revisjonistene at de ikke

kan stoppe utviklinga av en enhetsfront som kjemper for en rettferdig og viktig sak. Slutt opp om Palkom, og hjelp til med å bygge ut nye lokalgrupper. Kamp mot begge supermaktene!

Kamerat i Palkom.

AGITASJON OG PROPAGANDA MED KULTURENS VÅPEN

Hensikten med denne artikkelen er å få istand en debatt innen AKP om hvordan partiet har tenkt seg å bruke de forskjellige kunstformene i agitasjon og propaganda både til «hverdags» og til valg. Det har ennå ikke vært noen seriøs diskusjon om dette innen partiet og det er på høy tid å ta den opp.

Jeg skal ikke her analysere alle kunstformer, men foreløpig konsentrere meg om teater. Vi kan seinere i denne nødvendige diskusjonen grundig ta for oss viktige former som musikk, bildende kunst og film.

Kommunister har jo den innstilling at vi skal lære av hverandre, hente erfaringer over landegrensene og omplante de i vårt eget land etter klassekampens nivå og de behov vi har. Vi skal derfor kort se på vilke erfaringer Tysklands og Kinas Kommunistiske Parti har gjort med teateret som et våpen i klassekampen. Og vi skal se på noen norske erfaringer som heller ikke er å kimse av.

1. Tyskland

Med stiftelsen av Tysklands Kommunistiske Parti (heretter KPD) i 1919 fikk tysk arbeiderteater en politisk og organisatorisk ledelse. Det ble skapt enhet

mellom arbeiderteateret og den revolusjonære arbeiderbevegelsen.

I en periode på fem år var de viktigste uttrykksmåtene talekoret og masseopptrinn. På partiets landskonferanse for skoling ble det besluttet at det skulle bygges opp proletære talekor overalt hvor dette var mulig og i 1922 hadde de fleste byer slike talekor.

Før 1924 betraktet den tyske arbeiderklassen Revyen som borgerskapets spesielle underholdningsteater. Imidlertid: i forbindelse med Riksdagsvalget i desember 1924 tok KPD initiativet til å få istand en valgrevy: Revue Rote Rummel (iscenesatt av Erwin Piscator). Dette ble et gjennombrudd som utløste en revyfarssott blant talekorgruppene som her ble stilt overfor nye utfordringer.

Revyen Roter Rummel besto av satiriske og patetiske scener, kampsanger, viser, opplesning, sportsoppvisning og hurtigtegnere. De enkelte numre ble bundet sammen av to figurer, Arbeideren og Borsjoen, som kommenterte scenene ut fra sine klassestandpunkt.

I de følgende åra ble KPDs teaterpolitiske linje å satse på revyformen. Den viste seg å være den riktige for å nå folk som ikke vanligvis innfant seg på

KPD-møter og som sto partiet fjernt. Samtidig kjørte partiet intenst med »Proletære Kunstkvelder» og »Politisk-satiriske aftner» hvor formen *Montasjen* ble utviklet. Som ordet tilsier var det en sammensetning av lysbilder, viser, kampsanger, scener, film, statistikk, plakater og sitater.

Inspirert av sovjetiske erfaringer dannet KPDs ungdomsforbund (KJVD) i 1926 en gruppe som betraktet seg som en del av partiets agitasjons- og propagandaavdeling: »Erste Agitpropgruppe des KJVD». Navnet var bevisst valgt med tanke på partibygging. Ved den tyske ungdomsdagen i Hamburg i 1927 opptrådte de med stykket »Hendene vekk fra Kina!» og gjorde et sånnt inntrykk på de unge arbeiderne at det ble dannet Agitpropgrupper over hele landet med navn som Røde Skjorter, Unge Garde, Venstre-kolonne, Røde Raketter etc. I disse årene ble agitpropgruppene de toneangivende innen arbeiderteateret og formen besto av scener, sang, dans, pantomime og akrobatikk.

I 1929 holdt KPD sin XII partidag og i beretninga kan en lese følgende:

»Teatergruppene økte i 1926 og 27 og har idag et omfang som virkelig er forbløffende. Partiet har mellom 110 og 120 grupper og ungdomsforbundet 62. Dette er grupper hvor minst 80 % er partimedlemmer.

De røde raketter (gruppe fra Dresden) forteller i deres siste beretning at de i 28/29 har deltatt på til sammen 50 tilstelninger hvor de har spilt for over 20 000 arbeidere. Regner man med et tilsvarende gjennomsnittstall for de øvrige gruppene blir antall publikummere 3 600 000.»

Den tolvte partidagen bestemte at partiets agitpropavdeling månedlig skulle utgi et hefte, Das Rote Sprachrohr, som skulle være en *materialsamling* for teater;

scener, stykker, sanger, dikt, montasjer, politiske og metodiske bidrag. Heftet ukom fra januar 1929 til 1933. I denne perioden nådde også tysk arbeiderteater sitt høydepunkt kunstnerisk såvel som politisk og organisatorisk. Bare i Berlin stilte KPD ved valget i 1930 med hele 19 grupper som i løpet av 25 dager framførte 349 forestillinger med et samlet tilskuertall på 180 000.

2. Kina

»For å vinne seier over fienden må vi først og fremst lite på armeen med geværer. Men denne armeen alene er ikke nok. Vi må også ha en kulturarme, og *den er absolutt uunnværlig* når vi skal sammen- sveise våre rekker og beseire fienden».

Dette Mao-sitatet gir et dekkende uttrykk for KKP's praksis med kulturen. I Røde Stjerne over Kina har Edgar Snow et kapittel om det røde teater. (Bind 1. side 95)

Det ble først dannet teatergrupper ved Gorki-skolen i Kiang Si i 1931. Seksti grupper ble opplært der og disse reiste gjennom landsbyer og ved fronten.

Etterhvert fikk hver eneste hær sin egen dramatiske gruppe, likedan alle distrikter. Skuespillerne var vanligvis lokalt rekruttert, men stykkene og sangene (de fleste) ble skrevet av skibenter og kunstnere i propagandadepartementet.

Snow oppsummerer sine inntrykk:

»Det finnes ikke noe sterkere propagandavåpen i den kommunistiske bevegelsen enn de røde dramatiske trupper og ikke noe som blir mer dyktig håndtert. I EN FORSTAND KAN MAN TENKE PÅ HELE KOMMUNISTBEVEGELSEN I KINA SOM EN STOR PROPAGANDA-BEVEGELSE.»

3. Norge

Inspirert av tyske og russiske erfaringer ble det i Norge også dannet talekor og

agitpropgrupper i 30-åra. Det eksisterte i en periode flere hundre grupper som det ble arbeidet planmessig med oppbygging av. I 1933 hadde AOF en egen teatersekretær som reiste landet rundt for å organisere og gi veiledning i arbeidet. Likeledes ble det avholdt sommerkurs på Malmøya og Sørmarka hvor arbeidet med dette tok stor plass.

AOF organiserte både produksjon og distribusjon av stoff til forstillingene. Da Tiden Forlag laget en konkurranse om det beste skuespill fra arbeiderungdomslag kom det inn et hundretalls stykker hvorav tre ble trykt.

Sigurd Evensmo – som var aktivist på dette området – har fortalt om Drammen Arbeiderteaters innsats ved Stortingsvalget i 1934. De skaffet seg en lastebil med åpent lasteplan og en påmontert lyskaster som de trålte gjennom Drammen med: »På landsbasis hadde tramgjengene sitt høydepunkt ved Stortingsvalget i 36. Da »Seieren var vår», som det het, sa Martin Tranmæl i en tale på en fest for tramgjengen at partiet for en stor del kunne takke dem for seieren. Da fungerte de over hele landet, etter at det var sendt standard-program til alle grupper. Programmets tittel var »Hele folket i arbeid». Det ble hamret inn landet rundt».

4.

Som det forhåpentligvis framgår av denne korte internasjonale og nasjonale oppsummering har vi en rik skattekasse av erfaringer og innsikter bak oss som vi kan øse av.

Under EEC-kampen hadde vi også en hektisk kulturblostring som vi i en viss forstand (politisk og organisatorisk) ikke har oppsummert og videreført. Men det er ennå ikke for sent. Med tanke på høstens valg er jeg av den oppfatning at en burde

bruke sommerleirene til å diskutere seg fram til alternative former for valgkamp, ta opp igjen til fornyet vurdering egne historiske tradisjoner fra tredveåra og EEC-kampen samt vurdere erfaringer fra den internasjonale kommunismen.

AKP er i den enestående stilling at det har bred oppslutning av kulturarbeidere og hundrevis av kadre som kan synge viser, delta i kor, spille teater etc. Her ligger det et enormt potensial som etter mitt skjønn langt på vei er ubrukt. *Partiets* kulturaktivisme har ikke vært særlig imponerende med hensyn til de ressurser vi rår over. Nettopp derfor er det av største viktighet at partiets lokale avdelinger – i likhet med Oslo – også danner kulturutvalg som kan ta opp debatten grundig.

Dette er problemer som angår alle partimedlemmer, ikke bare amatører eller profesjonelle kulturarbeider. Det er viktig å understreke dette før jeg slipper til Tor Obi med noen ord fra Profil (4.74) som jeg synes godt betegner den situasjonen vi idag står i:

»Vi skal vere glad for den nære kontakten mellom det kommunistiske partiet og kunstnarar i Norge. Dette kan skape grunnlaget for noko ganske uvanleg i kulturlivet i eit vestleg land. Men det skjer ikke av seg sjølv. Vi må vise ansvar overfor partiet og sette krav til det. Samleis må vi i partiet ta kunst og kunstnarar alvorleg, og ta jobben med å utarbeide ei linje for arbeidet vårt».

J. H.

Kilder:

Deutsches Arbeitertheater 1918 – 1933
Henschelverlag. Berlin. DDR

Intervju med Sigurd Evensmo i Kontrast
nr. 7. 1973.

Edgar Snow:

Rød Stjerne over Kina. Pax.

NÅR PARTIMEDLEMMER DRAR TIL ALBANIA

Vennskapssambandet Norge - Albania arrangerer hver sommer 5-10 turer til Albania – som er et viktig ledd i det vennskapsarbeidet foreninga driver. Alle som drar på disse turene, er medlemmer av Sambandet. Plattformen for Vennskapssambandet er brei: Det skal utvikle og styrke vennskapet mellom det norske og albanske folket, og spre kjennskap til Albania. Dette innebærer at alle som anerkjenner at Albania har et styre som har støtte i folket, kan bli medlemmer. Det innebærer videre at alle som ikke aktivt motarbeider den albanske staten og det albanske folket, kan bli medlemmer. Det er *ikke* en forutsetning for å være medlem og drive vennskapsarbeid at en sjøl har tatt standpunkt *for* sosialismen – eller er revolusjonære.

Et par hundre nordmenn drar hver sommer på vennskapstur til Albania. Utgangspunktet for å dra, kan være høyst forskjellig, da det er folk av ulike politiske oppfatninger som drar.

Hva innebærer dette for oss som er kommunister og drar på vennskapstur til Albania? Hvordan skal vi sjøl gripe betydninga av å utvikle og styrke vennskapet Norge–Albania, – og hvordan skal vi få de andre medlemmene av Vennskapssambandet til å gripe dette?

Noen eksempler på problemer som pleier dukke opp: 1) Vi kommer til landet med våre vaner og våre vestlige moter. Albanerne oppfatter disse som uløselig knyttet sammen med det kapitalistiske samfunnet – og ønsker ikke at vi skal spre vestlig politisk propaganda i Albania – verken i form av moter eller i form av

skriftlig materiale. Det vanlige spørsmålet som reiser seg er: Hvorfor skal ikke albanerne godta oss slik vi er? 2) Vi kommer til Albania for å kontrollere *om* det virkelig *er* sosialisme i landet, og om styret i Albania *har* støtte i det albanske folket. Ei slik holdning slår ofte ut i at vi sjøl vil bestemme hva vi skal se, – hva det er viktig å ta bilder av, og at vi blir uvillige til å diskutere og underordne oss et felles opplegg. Har vi tillit til at albanerne sjøl har ei mening om hva som er viktig å prioritere og presentere oss av de resultater de har oppnådd på den korte tida vi har til rådighet – eller får vi det mest riktige, det mest sanne bildet av Albania, det beste utgangspunktet for å drive vennskapsarbeid om det er *vi* som bestemmer hvem vi skal snakke med og hva vi skal se.

Disse problemene oppstår både blant medlemmer av Vennskapssambandet som er m-l'ere og andre. For å få ut en riktig politikk på disse spørsmåla er det viktig at de blir diskutert av partimedlemmene, at vi *øyeblikkelig* (om mulig allerede før avreise) organiserer en fraksjon. På mange turer er dette blitt undervurdert, fraksjonen kommer seint i gang og de borgerlige ideene blomstrer fritt. Sjøl om 90 % av gruppa er m-l'ere skal vi fraksjonere (det er vedtektsfesta).

Vi er også stappfull av borgerlige holdninger og praksis som vi må ta kamp mot. Hvordan skal vennskapsarbeidet fungere utad overfor albanerne, og hvordan skal vi fungere innad blant medlemmene i Vennskapssambandet – disse spørsmåla må diskuteres.

Til Albania kommer det også mange medlemmer av f.eks. KFML(r) og andre trotskistiske og revisjonistiske grupperinger fra mange land. Skal vi som m-l'ere prioritere politiske uenigheter mellom oss og disse grupperingene på alle mulige politiske spørsmål, eller skal vi legge vekt på å diskutere vennskapsarbeid med dem?

Vi trenger å ha ei klarere holdning til mange av disse spørsmåla når vi drar til Albania. Vi som skriver dette innlegget

har i alle fall gjort mange feil i arbeidet fordi vi har vært usikre på hva det å drive vennskapsarbeid egentlig innebærer når vi har reist. Det er et bra sted å reise på ferie, men vi skal heller ikke glemme at vi reiser dit som kommunister, og at det derfor er viktig å diskutere og utvikle en bra politikk for vennskapsarbeid.

*To kamerater som har
vært i Albania.*

HVOR GÅR MOTSIGELSENE I KARAKTERDEBATTEN

Det har nå kommet 5 innlegg i diskusjonen om karakterene, men ennå står ikke motsigelsen klart. La oss da gå tilbake til intervjuet med lærer Inger I. [redacted] i Klassekampen nr. 23 1974 – det som sa ifra om ei ny linje.

Bakgrunnen for intervjuet var DNAs forslag om å fjerne alle karakterer i ungdomsskolen, *unntatt norsk, engelsk og matematikk*. Mot dette reiste det seg en progressiv protest, som pekte på at da ville elevene og lærerne konsentrere arbeidet om disse 3 fagene, og droppe de andre. Elever som sto svakt i disse teoretiske fagene, ville ha enda mindre sjanser til å trives på skolen og komme inn i videregående skoler.

Men det reiste seg også en reaksjonær bevegelse for bevaring av karakterene i alle fag. Begrunnelsen var at konkurranse er bra, de «flinke» skal ha forrang, og uten karakterer ville elevene slutte å gjøre det de ble pålagt.

Inger I. [redacted] sier først noe riktig og så noe galt. Det hun sier om ordningen med karakterer i 3 fag er riktig: Skolen vil bli

mer teoretisk, konkurransen vil bli hardere og arbeiderbarn vil bli skadelidende. »Et forslag fra AP blir ikke progressivt fordi om reaksjonære folk starter en aksjon for å bevare karakterene.»

Men så kommer det: »Om vi hadde fjernet karakterene, ville det kommet noe verre i stedet: Enten opptaksprøver eller andre former for prøving ved opptak til andre skoler, og i arbeidslivet.»

»Fjerner vi karakterene, er det personal-sjefer og framtidige arbeidskjøpere som vurderer elevene, ikke lærerne.»

Som en ser, er dette ikke argumenter mot Gjerdes forslag. Gjerde ville *ikke* fjerne karakterene, men fjerne dem i alle unntatt 3 fag. Og det er det samme som å *beholde* karakterene, og *bruke* dem til å *omforme* skolen til en norsk/engelsk/matematikk-skole.

Inger I. [redacted] argumenterer i virkeligheten for at skolen skal vurdere elevene, slik at ikke de videregående skolene og arbeidskjøperne skal sette igang noe eget apparat for opptak og ansettelse.

UKLARHET NR. 1

En del av ukklarheten i debatten om karakterene i TF skyldes sammenblindingen av to motsigelser:

Hvis en nemlig sier, som Inger Is. [redacted] at karaktersystemet i dag er dårlig, men at to onder velger vi det minste, så kan det bety at hvis vi skal velge mellom å innføre Gjerdes forslag eller ikke, så velger vi å ikke gjøre det. Da er jeg enig. Men det kan også bety at hvis vi skal velge mellom å ha vurdering i skolen eller at arbeidskjøperne skal vurdere, så velger vi vurdering i skolen. En slik problemstilling godtar jeg ikke.

For der første bygger den på illusjoner om skolen som i det minste *noe* mer menneskelig enn personalsjefene. Men selv om flertallet av lærere skulle være progressive, så er styringen med måten karakterene blir satt på så streng at det blir *staten* som i virkeligheten setter karakterene (Rundskriv om hvordan karakterene skal fordele seg, læreplaner, sensormøter, standpunktprøver, normerte prøver osv.) Verre enda blir det når læremiddelpakker og teknologisk undervisning vinner innpass.

For det andre vil en bevegelse mot karakterer (og bruken av dem til å stenge noen ute fra jobber og utdanning, skape konkurranse og ro og disiplin i skolen), naturligvis forplante seg til å omfatte arbeidslivet, og føre til at fagbevegelsen motsetter seg unødige tester, spørreskjemaer med alt for detaljerte opplysninger om private forhold osv. ved ansettelse.

EVALUERINGSUTVALGET

Etter intervjuet i KK har «evalueringsutvalget» levert sin innstilling (første del). Et flertall i utvalget går inn for å fjerne karakterene i grunnskolen, og bygge på alder som hovedprinsipp ved inntak til videregående skoler. En del av dette

flertallet (3 stk.) går inn for også å fjerne karakterene i den videregående skole, med unntak av fag som gir rett til å utøve et yrke, der karakterene skal være bestått/ikke bestått (sammenlikn fagprøve eller sertifikat for bil). Mindretallet vil at de som ønsker det, kan få karakterer på vitnemålet, men at opptak til videregående skole ikke skal skje på grunnlag av karakterer. Når det gjelder videregående skoler, vil flertallet (alle unntatt de 3) beholde karakterene.

Når det gjelder orientering og råd om hvor eleven står, vil man bygge på muntlig kontakt mellom lærer, elev og foreldre.

Det er altså ikke riktig at evalueringsutvalget vil erstatte tallkarakterer med skussmål, og heller ikke at det vil bli lagt større vekt på «samarbeidsvilje» o.l. i vurderingen. Tvert om – skussmålet skal ut, sammen med karakterer i orden og oppførsel på vitnemålet.

UKLARHET NR. 2

Det påstås stadig (i Studiesirkel for lærere, utgitt av Sosialistisk Skoleforum, side 91, i TF desember 74, april og mai 75) at staten og kapitalen ønsker å erstatte de faglige karakterene med vurderinger av elevens personlighet. Jeg vil spørre: Hvor finnes det belegg for å påstå det? I Evalueringsutvalgets innstilling er det i hvert fall ikke.

Dette er det andre punktet hvor tilhengerne av karakterene skaper ukklarhet i debatten.

(En annen sak er at praktisk og teoretisk opplæring i «samarbeid», «demokratiske sinnelag» osv. kommer inn i selve fagenes innhold, slik at en sosialist som gir uttrykk for sitt syn neppe får noen god karakter i samfunnslære, historie, norsk osv. Det er også riktig å peke på tendensene til at bestemte kunnskaper blir tillagt mindre vekt i undervisning og

vurdering, og metoder, arbeidsvaner osv. tilsvarende større. Men kan det motvirkes ved å beholde karakterene? Nei, karakterene bare skifter innhold. De er et meget fleksibelt instrument i styringa av skolen).

OM Å VENTE PÅ TUR

Den videregående skolen har ikke plass til alle, og arbeidsmulighetene er få og dårlige. Hvis ikke karakterene skal velge ut de som skal få gå videre, hva skal da gjøre det? Evalueringsutvalget har foreslått at man skal »vente på tur» – alderen skal avgjøre. Karaktertilhengerne framholder at det er uakseptabelt. Mange blir gående og slenge, og landsungdom må kanskje reise ut for å få jobb i ventetida. (TF april).

Ja, det er uakseptabelt! Men like uak-

septabel er ordninga i dag! Antallet skoleplasser og arbeidsplasser for 16-åringer forandres ikke med *en eneste en* om vi har karakterer eller ikke. Verken i by eller på land. (Eller er det slik at landsungdom har bedre karakterer enn byungdom, og derfor unngår ledighet med den nåværende ordning ved å fortrenge en del av byungdommen i byskolene?) Forskjellen er at mange finner det i sin skjønneste orden at ungdom går ledig så lenge det gjelder dem med de dårligste karakterene.

Den kampen vi må føre for skikkelige arbeids- og utdanningstilbud, vil i hvert fall ikke bli tilslørt av at karakterene blir avskaffet.

Det kunne være andre ting å ta opp, men foreløpig håper jeg på svar på dette og mars-artikkelen.

Tove

OM HOMOSEKSUALITET OG SEKSUALLIBERALISME

Svar til «fire homofile medlemmer» i TF nr. 3.

»Fire homofile medlemmer» har en lengre kommentar til «Framlegg til fråsegn om homofili» fra partiets SK i TF for mars. Jeg skal ikke gå inn på alt i denne kommentaren, men konsentrere meg om en sak jeg synes er viktig.

Dere skriver at »vi mener at vi på det nåværende stadium av vår analyse av homofili ikke har grunnlag for å slå fast om homofili er ønskelig eller uønskelig».

Dere stiller spørsmålet: »Vil homo-seksualitet hindre utviklingen av menneskeheten og bygginga av sosialismen?».

I denne forbindelsen tar dere opp spørsmålet om *reproduksjon* og forplantning under sosialismen. Dere sier:

»Homofile er selvsagt like 'fruktbare' som andre, og kan selvsagt, dersom forholdene legges til rette, delta i selve forplantningen.»

Jeg mener dere her uttrykker en *borgerlig, seksualliberalistisk* ide. Dette kan ikke forstås på noen annen måte enn at dere legger opp til at homoseksuelle skal »delta i forplantningen» under sosialismen. Dere mener følgelig at homoseksuelle skal innrette seg på *seksuelle* forbindelser med det andre kjønn for å delta i forplantningen. *Samtidig* ønsker dere at det skal bestå *homoseksuelle* forhold. Men dette kan *bare* tolkes som at dere inntar et *seksualliberalistisk* standpunkt, kamerater! Dette er ei linje som står i direkte motsetning til hva jeg mener må være en kommunistisk seksualpolitikk.

Seksualliberalismen propagerer tilfeldige, seksuelle forbindelser og ideen

om at seksuallivet er »overordna alt», »det viktigste i menneskenes liv» osv. Dette er en *borgerlig* ideologi som først og fremst har til hensikt å legalisere polygami for mannen, og som rettfærdiggjør sanne saker som prostitusjon osv. En slik reaksjonær ideologi må vi kommunister bekjempe både nå, og under sosialismen. »Framlegget til fråsegn», tar da også helt riktig skarp avstand fra seksualliberalismen.

Hvorfor gjør ikke dere det samme, kamerater? Etter min oppfatning henger dette med logisk nødvendighet sammen med den oppfatninga dere har av homofili.

Saken er nemlig den at for en kommunist, må seksualiteten vurderes utfra to synsvinkler:

- a) Reproduksjon av menneskene (forplantning)
- b) Kjærlighet.

Engels peker på at monogamiet under kapitalismen i realiteten innebærer undertrykkelse av kvinnen, og polygami for menn og der forholdet til kvinnen ofte blir gjort til gjenstand for kjøp og salg. Betyr dette at Engels mener at sosialismen og kommunismen igjen vil innføre det totale polygami fullstendig befridd fra *individuell* kjærlighet? Nei – tvert om peker Engels på at sosialismen vil frambringe det *virkelige* monogami, dvs. den individuelle kjønnskjærlighet basert på likeverdighet mellom mann og kvinne der det har vokst fram en »slekt av menn som aldri i sitt liv har vært i den stilling at de kjøpte seg en kvinne i kraft av penger

eller andre sosiale tvangsmidler, og en slekt av kvinner som aldri har vært i den stilling at de enten ga seg til en mann av noen annen grunn enn virkelig kjærlighet, eller nektet å gi seg til den mann de elsket av frykt for de økonomiske følgene» (Familien, privateiendommens og statens opprinnelse).

En slik *målsetting* er sjølsagt uforenlig med *seksualliberalismen*. Derfor er den også uforenlig med ideen om at homofile kan produsere unger under sosialismen, samtidig som de opprettholder homoseksuelle forbindelser.

Sett utfra spørsmålet om seksualliberalismen, er det eneste akseptable standpunktet at homoseksuelle får holde seg til homoseksuelle forhold, og innse at de ikke kan ta del i forplantninga.

Men dette kommer i motsetning til det historisk-materialistiske synet at grunnlaget og det historiske utgangspunktet for seksualiteten er forplantninga. Videre at reproduksjonen under sosialismen er et grunnleggende spørsmål for proletariatet og folket.

Faktum er at oppfatninga om at homofili »må være likeverdig med heterofili», er »ønskelig» osv. for evig tid, er et uholdbart standpunkt for kommunister. Den eneste brukbare linja er den »Framlegget til fråsegn» uttrykker som klart slår fast støtte til homofiles kamp mot undertrykkelse, samtidig som vi kommunister arbeider for å fjerne vilkårene for homoseksualitet på lang sikt.

Torleif

JEG ER HOMOSEKSUELL OG ER GLAD FOR DET

Det som slår en når en leser »Framlegg til fråsegn om homofili» er at uttalelsen ikke sier noe om hva homofili eller homoseksualitet dreier seg om.

I uttalelsen slås fast at »Homofili i hovedsak er eit seksuelt avvik med røter i samfunnsmessige og sosiale tilhøve».

Avvik står for *uønsket atferd* eller handling. Slik brukes begrepet i borgerlig sosiologi, der begrepet er tatt fra.

Den uønskete atferden, homoseksuelle handlinger, har sine *årsaker* i samfunnsmessige og sosiale forhold *under kapitalismen*, slik må den siterte setningen forstås.

Å si at homofili har »røter i samfunnsmessige og sosiale tilhøve», er en banalitet. Alle typer atferd, seksuell eller ikke-seksuell, har vel røtter i samfunns-

messige og sosiale forhold? Allmenne utsagn av denne typen tjener bare til å tildekke det en egentlig mener å si.

Hva består den påståtte uønskete atferden i? Hva er homofili/homoseksualitet? Dette er det vi homofile som i første rekke kan besvare, det er tross alt vi som best vet hva spørsmålet dreier seg om.

Homofili er kjærlighetsforhold mellom to av samme kjønn. At en jente er følelsesmessig og seksuelt tiltrukket av en annen jente, eller at to gutter føler det samme for hverandre, det er det homoseksualitet dreier seg om. Så »enkle» er realitetene i dette spørsmålet.

Dersom et homofilt forhold *får anledning* til å utvikle seg harmonisk, med

gjensidig respekt og likeverd mellom partene, er dette forhold på *lik linje* med heterofile forhold som bygger på de samme prinsippene.

Ut fra dette regner vi oss ikke som avvikere, og mener at jakten på de negative årsakssammenhengene er et vitenskapelig blindspor. Sjølsagt er det viktig å utvikle vitenskap og analyse på seksualitet, bl.a. for å kartlegge og forstå ulike driftsretninger og samværsformer. En kommunistisk analyse av disse spørsmålene foreligger ikke, den er det vi sjøl som må utvikle.

Borgerlig psykologi har utvikla en drøss av »teorier» på negative årsaker til homoseksualitet (omvendt Ødipus-kompleks, sterk mor/svak far eller omvendt osv.), og plassert oss som nevrotikere eller psykopater. Andre »sosiale teorier» om at homoseksualitet utvikles først og fremst i borgerskapet, og i sosialt isolerte grupper som pendlere, sjømannskoner osv., er luftet i TF tidligere.

Vi homofile kjenner oss ikke igjen i noen av disse »teoriene»!

Vi kjenner oss ikke spesielt syke verken fysisk eller psykisk, sjøl om noen »vitenskapsfolk» tydeligvis mener at vi burde det. Klasse»teorien» er grepet rett ut av lufta!

Mitt kjennskap til homofile (og jeg kjenner temmelig mange), er at de fleste er vanlige, hyggelige mennesker, som ikke på noen måte skiller seg fra heterofile, untatt seksuelt.

Hvilke kjennetegn ved de homofile ut fra virkeligheten 1975 kan underbygge avviksteorien? Uttalelsen fra SK antyder en negativ årsakssammenheng, uten å si noe om »årsakene». Dette er uvitenskapelig, og tjener bare til å underbygge de fordommene og uvitenhet som hersker på homofilis spørsmålet.

Uttalelsen sier at det »ikkje er kommu-

nistene si oppgave å fremje homofili eller å propagandere at homofili er 'ynskeleg'.»

For oss homofile er seksuallivet like *naturlig* og *nødvendig* som for heteroseksuelle, for å fungere sosialt og politisk. Derfor er spørsmålet om ønskelig fiktivt.

Jeg har ikke ønsket eller valgt å bli homofil, jeg er det bare, og er glad for å være *slik*, fordi jeg regner mine følelser og seksuelle handlinger som likeverdig med heterofiles følelsesliv. Jeg har et nært følelsesmessig, seksuelt og kameratslig forhold til en annen gutt. Dette skal ingen få lov å trække på!

Som kommunist vil jeg aktivt propagandere og agitere for homofiles rett til å leve homoseksuelt! Dette er *den viktigste* demokratiske rettigheten vi homofile kjemper for. Det er når vi står fram som homofile at jobb og arbeid trues for homofile arbeidsfolk.

Forbundet av 1948 kjemper for vår rett til å leve som homofile, kommunister jobber aktivt der. Uttalelsen mangler støtte til Forbundet av 1948!

Noen kamerater sier: »Dere avviker fra naturen, dere forplanter dere ikke, derfor er homoseksualitet unaturlig».

Samfunnsmessige forhold (f.eks. forhold mellom menneskene) kan ikke forstås som synonymt med (det samme som) bevegelser og forandringer i naturen. Sjøl om naturen *alment* fornyer seg, reproducerer seg sjøl, er det absurd å overføre dette til et ønske om at alle mennesker skal forplante seg. Dette er vulgærmaterialisme, og bak den skjuler den småborgerlige moralismen seg, forkledd som »naturdialektikk».

Massevis av heteroseksuelle reproducerer seg ikke sjøl. Noen foretrekker å leve som enslige, enkelte ektepar ønsker ikke barn. Prevensjon fremmer ikke forplantningen. Er dette unaturlig?

Hva så med barneproduksjonen under

sosialismen? Dette har de fire homofile kameratene svart på i forrige nr. av TF, jeg vil si kort:

Er det noe ut fra virkeligheten i dag som sier at reproduksjonen i Norge vil trues under sosialismen? De homofile utgjør en liten gruppe i samfunnet, de har liten betydning i spørsmålet om reproduksjon i forhold til alle de heteroseksuelle som ikke forplanter seg i dag.

Ligger det bak dette spørsmålet igjen ideer om at dersom vi betrakter homofili som naturlig, så blir det straks flere homofile? Dette er ikke noe grunnlag for å slutte seg til, men større åpenhet på homofilis spørsmålet vil sikkert bety at det blir flere homofile som tør å leve slik de følger og ønsker.

Hva menes egentlig med avsnittet om homofili og de sosialistiske landa?

Vi vet at Albania har en paragraf i straffeloven som forbyr homoseksualitet. Mener SK at det er en bra ting, og at vi støtter dette?

Jeg antar at det også i Albania finnes homofile som meg, derfor stiller jeg meg avvisende til paragrafen, sjøl om jeg allment støtter den politikken albanerne fører. Vårt parti bør markere en relativ uavhengighet i spørsmål som dette, og ta utgangspunkt i *våre* historiske og sosiale forutsetninger. Kanskje er det vi som i framtida kan lære albanerne noe på spørsmålet homofili?

SK støtter de homofile i kampen mot direkte terror og forfølgning, (det skulle også bare mangle), ellers skal en virkelig »lete mellom linjene» i uttalelsen for å spore sympati og støtte for de homofiles sak.

Uttalelsen er allmen og uklar på nesten alle punkter. Partiet trenger en *annen* og *bedre* uttalelse på homofilis spørsmålet, tufta på virkeligheten og de progressive holdningene som har utvikla seg på dette spørsmålet de siste åra.

S.B.

»HURRA – JEG ER GLAD» LINA DUGER IKKJE!

– Om homoseksualitet og historisk materialisme

»Framlegg til fråsegn om homofili» (heretter FF) er etter mi meining eit sers godt utgangspunkt for å meisle ut ei *kommunistisk* line når det gjeld synet på homoseksualitet.

Ein artikkel i dette numret med tittelen »Jeg er homoseksuell – og er glad for det» av signaturen S.B. går derimot til åtak på *heile* framlegget, og seier at partiet »trenger en *annen* og *bedre* uttalelse på homo-

filis spørsmålet, tufta på virkeligheten og de progressive holdningene som har utvikla seg på dette spørsmålet de siste åra». S.B. seier vidare at »en skal virkelig 'lete mellom linjene' for å spore sympati og støtte til de homofiles sak».

S.B. farer med vrøvl, når han hevdar dette.

(FF) uttrykker klår stønad til dei homofile sin kamp mot undertrykking og for-

følging, og stør Forbundet av 1948 sin strid for *demokratiske* rettar.

Men samstundes markerar og avgrensar (FF) seg frå det borgarlege, prinsippause synet som er utbreidd i homofile krinsar med å sjå bort frå homoseksualitet som eit *klasse spørsmål*. Dei ynskjer ein *ålmenn* stønad til homoseksualitet, anten det gjeld arbeidar eller kapitalist. Dei skjonar ikkje at kommunistar sin stønad til dei homofile sin strid mot undertrykking må taka *utgangspunkt* i undertrykkinga av homoseksuelle i *arbeidarklassen og folket*. Utfrå dette slår (FF) fast at *klassestriden* er overordna seksualitet, og at progressive må slå attende freistnadene frå borgarskapet på å splitte arbeidarklassen og folket etter seksuelle skiljeliner.

(FF) rettar seg og mot lina om at det »einaste revolusjonære er å vera homoseksuell». Dette viktige avsnittet nemner ikkje S.B. med eit ord. Men saka er den, og det burde S.B. ha fatta, at det i den organiserte homoseksuelle rørsle i dag finst ein tendens som den *politiske lesbianismen* som er travelt oppteke med å splitte den progressive kvinnerørsle, driv med hets og bakvasking av AKP(m-l) osb.

S.B. skriv at (FF) rettar seg mot han og andre homoseksuelle sitt ynskje om å »leve som homofile». Etter mi meining kan ikkje dette tydst som anna enn at S.B. har vanskar med å halde to tankar i hovudet samstundes. (FF) stør dei homofile mot undertrykking. Men (FF) slår samstundes fast at kommunistar utfrå ei historisk og samfunnsmessig analyse ikkje ser homoseksualitet som *ynskjeleg*, og soleis heller ikkje vil *propagandere* for homoseksualitet. Tvert om må kommunistar *strategisk* ha som mål å avskaffe vilkåra for homoseksualitet.

At partiet i denne samanhangen ikkje ynskjer å nytte tvang, men metoden med

diskusjon og overtving, vert klårt uttrykt i (FF).

Kva er så kjerna i S.B. sitt åtak på (FF)? Etter mi meining går det klårt fram av artikkelen hans at S.B. oppfattar homofili som »en naturleg og alternativ samlivsform til heterofili», og at partiet soleis no og for all tid må spreie det synet at homoseksualitet er »bra og ønskelig».

S.B. hevdar i denne samanhangen at (FF) ved å seie at homofili er eit seksuelt avvik med røter i samfunnsmessige og sosiale tilhøve uttrykker ein »banalitet».

Eg er samd i at (FF) ikkje legg fram en heilskapeleg analyse om kvifor kommunistar ikkje kan stø lina om at homoseksualitet er »naturleg og ønskelig». Men eg oppfattar (FF) som ei førebels skisse til line, som i fyrste omgang fremmer ei line og eit syn i form av ein påstand. At det ikkje vantar argument for dette synet, vil eg sjølv søkje å syne i det fylgjande.

S.B. tek ikkje i det heile opp *kva slags* historiske, sosiale og samfunnsmessige lover homoseksualiteten er eit produkt av. Tvert om innsnevrer han diskusjonen til eit borgarleg-psykologisk og kjensleprega utgangspunkt, der han gjer krav på å forklåre homofili på følgjande vis:

»Homofili er eit kjærleghetsforhold mellom to av samme kjønn... Dersom et homofilt forhold får anledning til å utvikle seg harmonisk, med gjensidig respekt og likeverd mellom partene, er dette et forhold på like linje med heterofile forhold som bygger på samme prinsippene».

Dette, samt oppfatninga om at homoseksualitet er »naturleg» er det S.B. ønskar partiet skal byggje si analyse på!

Et tvilar sjølvsagt ikkje eit augneblink på at homofile sjølv ofte oppfattar det slik på det *kjenslemessige* planet, og det respekterer eg sjølvsagt fullt ut. Men den »hurra-jeg er glad jeg er homoseksuell»-lina kan ikkje på noko vis vera utgangspunkt

for ei historisk-materialistisk analyse av årsakene til homofili, soleis kva slags *line* eit kommunistisk parti skal ha i høve til homoseksualitet både når det gjeld dei noverande samfunnstilhøva og *strategisk*.

La oss sjå litt nærare på »homofili må ses på som like naturleg og likeverdig som heterofili»-lina til S.B. Denne ideen om *homoseksualitet* som naturleg» dekkjer i røynda over den gamle metafysiske ideen om at dei sosiale og seksuelle tilhøva mellom menneskja har »alltid vore slik dei er». Faktisk er oppfatninga om at homoseksualitet alltid har eksistert mellom menneskja, like forvrøvla som den borgarlege myten om at »prostituasjon alltid har eksistert», er »verdas eldste yrke» osb.

Den seksuelle atferden som prostituasjonen er eit uttrykk for, har slett ikkje eksistert så lange menneskja har eksistert. Prostituasjonen er eit produkt av den private eigedomsretten og kvinneundertrykkinga (polygami for menn, monogami for kvinner).

Like så lite som prostituasjon alltid har eksistert, har homoseksualitet alltid eksistert. Faktum er at dei grunnleggjande, og soleis fyrste seksuelle tilhøva mellom menneskja var knytta til *forplantninga* og vidreføringa av slekta. Ettersom to av same kjønn ikkje kan avle born, seier det seg sjølv at den opprinnelege seksuelle åtferden hjå menneskja måtte vera heteroseksuell. Saker som individuell *kjærleik* mellom mann og kvinne, sovel som andre seksuelle tilhøve er produkt av seinare utvikling av produksjonstilhøva og klassekampen. Engels dokumenterar t.d. i »Familiens, privateiendommens og statens opprinnelse» at *individuell kjønnskjærleik* var *ukjend* i historia før middelalderen. Same stad seier Engels:

»Etter den materialistiske oppfatninga er *det* momentet i historia, som i siste instans er det avgjørende, frambringelsen (produksjonen) og videreførelsen (repro-

duksjonen) av selve livet. Men denne er selv igjen av dobbelt art. På den ene siden framstillinga av levnetsmidler, av gjenstander til føde, klær, bolig og de redskaper som trengs til dette. På den andre siden frambringelsen av menneskene selv, slektens videreføring».

Marxismen slår som vi ser fast at all seksuell verksemd har utgangspunkt i forplantninga, reproduksjonen. Dette gjeld heteroseksuell aktivitet, sovel som homoseksualitet som må sjåast som *eit brot*, eit *avvik* frå dette grunnleggjande. Når S.B. går til åtak på (FF) for å nytte »det borgerlige avviksbegrepet», gjer han dette anten mot betre viten, eller ved at han ikkje kjenner marxismen si analyse av seksualitet.

Eg vil av dette dra følgjande førebels konklusjon:

1. Pratet om homoseksualitet som »naturleg» må avvistas som ei ubrukbar line som bryt med marxismen. Homoseksualitet er eit produkt av serskilte produksjons- og samfunnstilhøve og har slett ikkje eksistert i all tid. Forplantning har derimot eksistert so lenge menneskja har gjort det, og vil gjera det solenge menneskesamfunnet finst. Difor har *grunnlaget* for heterofil *kjærleik* (som og er eit resultat av den historiske utviklinga) alltid eksistert og vil alltid gjere det, mens homoseksualitet, som er eit avvik frå den grunnleggjande reproduksjonen vil verta vekk, når dei samfunnsmessige vilkåra for slik seksuell åtferd ikkje lengre eksisterar.

Kvaslags sosiale og økonomiske tilhøve er det så homoseksualitet er eit produkt av? Eg vil nemne nokre moment:

a. Engels peiker på at kvinna lei eit verdshistorisk nederlag ved klassespaltinga, innføringa av den private eigedomsretten og innføringa av patriarkatet. Kvinneundertrykkinga førde til at polygamiet under urkommunismen som galdt for begge kjønn, framleis galdt for mannen,

mens kvinna vart påtvungen monogami for å sikre *farskap* og *arvefylgje*. Denne utviklinga førde og med seg at seksuell aktivitet gjekk lengre enn forplantning. Kvinneundertrykkinga førde med seg m.a. oppfatningar om «kvinna som urein», «lågrestående» osv. Under t.d. slavesamfunnet ser vi korleis seksuelt samband mellom *menn* vert grunngeve utfrå slike forestillingar.

Eit grunnlegjande vilkår for homoseksualitet er difor etter mi meining historisk framvokstern av *klasser*, og undertrykking av kvinner.

b. Grunnen til at homoseksualitet har vekse under kapitalismen, heng saman med at borgarskapet sitt åtak på familien, undertrykkinga av kvinna osv. har antagonisert tilhøva mellom kjønna. Dette fremjer sjølv sagt kjenslemessig og *seksuelt* samband mellom folk av *same kjønn*, hjå menn sovel som kvinner.

Tyder dette at homoseksuelle menn er serskilte harde kvinneundertrykkarar, og lesbiske kvinner serskilt undertrykte *som kvinner*? Nei, det gjer det ikkje. Det er nemleg ikkje slik at dei samfunnsmessige årsakene til t.d. framveksten av homofili er noko folk er *medvetne* om. Om dei var det, ville dei og revurdere sin homofili.

c. Utover det som her er nemd må sjølsagd individuelle faktorar som miljø, familietilhøve, oppvekst osv. analyserast når det gjeld kvar einskild homoseksuell.

Korleis må vi så utfrå dette stille oss til homoseksualitet? Eg meiner (FF) her dreg opp dei rette linene.

a. Vi må stø dei homofile sin kamp mot undertrykking. Vi må taka utgangspunkt i at undertrykkinga rårar dei demokratiske rettane til homofile *arbeidsfolk*.

b. Vi må slå fast at vi kommunistar strategisk ynskjer å oppheve vilkåra for homofili, og soleis vende oss mot den borgarlege lina om at homofili er «naturlig» og «ønskelig».

c. Vi må syne at det berre er sosialismen som vil legge grunnlaget for at dei samfunnsmessige vilkåra for homofili vert vekk. Samstundes må vi slå fast at sosialismen ikkje tyder tvang mot homofile som stor revolusjonen. Om homofile miljø kjem til å fungera kontrarevolusjonært må sjølsagt det proletariske diktaturet slå ned desse, samstundes som motseiingar i folket når det gjeld homofili må løysast gjennom diskusjon slik vi gjer det i partiet *i dag*.

Hans.

KOMMENTAR TIL FRÅSEGNA

I TF nr. 3/75 legger SK fram til diskusjon et forslag til partiets syn på homofili. Jeg oppfatter dette forslaget som et gjenombrudd på spørsmålet om å se homofili i en klassemessig sammenheng, og på spørsmålet om partiets og progressives støtte til vår kamp mot undertrykking, for demokratiske rettigheter. Samtidig er den et viktig bidrag til diskusjonen videre i partiet. Det er også svært viktig å få slått

tilbake borgerskapets sterke forsøk på å splitte arbeiderklassen og folket etter kjønn og seksuell legning, noe uttalelsen tar forholdsvis grundig opp.

Så er det noen punkter i uttalelsen som jeg er uenig i slik jeg oppfatter den i dag:

1) »AKP(m-l) meiner at homofili i hovudsak er eit seksuelt avvik med røter i samfunnsmessige og sosiale tilhøve.»

Fire kamerater tar i et tidligere innlegg

opp en definisjon av hvordan de oppfatter »avvik»: »seksuell adferd som ikke er ønskelig og som strategisk bør bekjempes.» Jeg tror det er vanskelig å komme forbi at dette er en tolkning de fleste i og utafor partiet vil gjøre. I tillegg kommer at »avvik» i forbindelse med homofili er den vanlige merkelappen som blir satt på oss innafor borgerlig vitenskap.

Avvik er noe negativt, som skal bort både her og nå og på lengre sikt. Når uttalelsen slår klart fast at alle progressive må kjempe mot klasseundertrykkinga av homofile, altså den undertrykkinga som rammer hardest homofile fra arbeiderklassen og folket, syns jeg det blir vanskelig å bruke begrepet avvik slik uttalelsen gjør. I vanlig tale blir *ikke* »avvik» brukt som et rent medisinsk, biologisk eller sosiologisk begrep, men koplet sammen med menneskeverd. Den ideologiske undertrykkinga av homofile vises bl.a. gjennom ideer som at homofile er dirigert av sin seksuelle legning i alle handlinger, og at homofile er mindre verdt som mennesker enn heterofile. Nettopp dette er det SKs forslag til uttalelse slår kraftig tilbake i setninga etterpå, der det står at klassetilhøva og klassesolidariteten er overordna den seksuelle legninga. Slik avvik er brukt i uttalelsen, mener jeg det svekker det som kommer etterpå. Jeg har prøvd å finne andre formuleringer, og vil foreslå at setninga kommer til å lyde: »AKP(m-l) meiner at homofili i hovudsak er ei seksuell legning med roter i samfunnsmessige og sosiale tilhøve.»

Dette mener jeg også vil samsvare mer med det nivå våre vitenskapelige analyser på området befinner seg på. Så lenge vi ikke klart veit om det er negative, borgerlige samfunnsmessige tilhøve som er drivkrafta i *utviklinga* av homofili, og heller ikke har skikkelige, vitenskapelige undersøkelser på hva slags sosiale forhold som

medvirker til å skape det, mener jeg det er galt å bruke noe som vil bli oppfattet som det borgerlige avvikerstempleet.

2) »AKP(m-l) meiner vidare at det ikkje er kommunistar si oppgåve å fremje homofili eller propagandere at homofili er 'ynskjeleg'».

Hva er det »å fremje homofili eller å propagandere at homofili er »ynskjeleg»?

Det ser i alle fall ut for meg som om kampen mot undertrykking av homofili i dag vil føre til at homofile *tør* leve som homofile, ikke skjule seg av redsel for å miste jobb, hus etc. Muligheten for homofile på litt lenger sikt å bygge opp skikkelige forhold vil bli større. Vi vil altså tilsynelatende bli flere enn vi er i dag, *fordi vi kommer til syne*. Er vi imot en slik »fremming»?

Uttalelsen må mye klarere skille mellom kamp mot den »fremminga» av homofili/bifili som skjer gjennom borgerskapets framkjøring av David Bowie, Garry Glitter etc, og den »fremminga» av homofili/bifili som vil skje gjennom kamp mot undertrykking. David Bowie etc. er en hån mot homofiles kamp, og tjener til å opprettholde ideer om at kjærlighet mellom mennesker av samme kjønn *er* borgerskapets dekadanse. At homofili, som heterofili, er solidaritet, varme, ansvar, kamp og seksuelle handlinger mellom *mennesker*, og er fullstendig fjerna fra borgerskapets »nye» bifili-tendens. Den er uttrykk for »Borgerskapets spekulasjon i sex og pornografi for å tilegne seg profitt». Og muligens også et uttrykk for at seksuelle og følelsesmessige forhold som knytter mennesker sammen, etterhvert har blitt uforenlig med kravet om bevegelig arbeidskraft. Millioner av arbeidere på vandring, snart i Ruhr, snart i Jugoslavia, snart i Norge, er vanskeligere å flytte på så lenge nære forhold til mennesker som ikke flytter med, oppleves som viktige.

Den »nye» seksualliberalismen spiller sterkt på at seksualitet er »gemt» uansett, og frir deg fra ansvar når de bare flipper omkring. En dash her, en dash der.

Jeg mener det vil tjene arbeiderklassen å slåss for enhet i folket mot denne linja fra borgerskapet. Denne kampen er både en del av folkets kamp mot seksualliberalisme, og en del av homofiles kamp mot undertrykking. Samtidig må kampen mot undertrykking av homofile bli leda av og gjennom krava fra arbeiderklassens og mellomlagas homofile. Mener vi samtidig at det ikke er i arbeiderklassens interesse å »fremme», eller si at det er »ynskjelig» med homofili, blir det vanskelig å se hva som er hva. En skikkelig kamp mot undertrykkinga vil føre til at flere og flere homofile får grep om sin egen situasjon og slåss for sine demokratiske rettigheter, og for retten til å leve som homofil; ikke på borgerskapets premisser, enten det nå er den skjulte varianten eller David Bowie/Gary Glitter-ideologien.

Konklusjon: I framlegget bør det arbeides noe mer med avsnittene om kampen mot borgerskapets »fremming» av homofili. Setningen i første del av uttalelsen om at AKP(m-l) ikkje meiner det er kommunisters oppgave å fremje homofili osv. bør fjernes derfra og innarbeides i de siste avsnittene.

3) »Samstundes ynskjer ikkje partiet å presse homofile til å endre si legning. Berre ei vitskapeleg analyse på marxismen-leninsimen - Mao Tsetungs tenking si grunn, og einskap om denne, tufta på friviljugskap og overtyding kan løyse motseiingar på dette omkvervet fullt ut.»

Slik dette står, med utheving av at

partiet ikkje ønsker å presse, og lenger nede snakker om enhet på mlm, bygd på frivillighet og overbevisning, kan det forstås som om homofile kamerater i dag gjennom mlm skal begynne diskusjonen om å forandre sin legning.

Det som vel er ment, er at vi har et våpen i klassekampen, og i den homofile kampen, mlm, som er det grunnleggende redskap til å løse motsigelser på dette området. Enheten om dette og tilliten til mlm som et slikt redskap, er det motsatte av den borgerlige behandlingssideen, nemlig å presse homofile via borgerlig psykologi og psykiatri, medisinske inngrep, religion, straffeforfølgelse og fravær av demokratiske rettigheter, til å »forandre» sin legning. Så vidt jeg veit, har ingen blitt heterofile av dette, men bare fått det enda jævligere. Utviklinga den vitenskapelege analysa vår på dette området er en forutsetning for at vi kan løse motsigelser. Arbeidet vi gjør med dette nå, under kapitalismen, vil være ryggraden i arbeidet i den sosialistiske fasen, og den kommunistiske.

Konklusjon: Avsnittet bør forandres slik at det ikke er mulig å tolke det som: presse vil vi ikke i dag, men bruke mlm til å overbevise kamerater om at en homofil legning bør forandres.

Kamerater, dere som har deltatt i diskusjonene rundt framlegget til nå, sett motsigelsene ned på papiret og bring dem videre. Denne diskusjonen er med på å bekjempe fordommer innen våre egne rekke og i arbeiderklassen og folket. Den er også en del av kampen mot undertrykking av homofili.

A.A.